

Adonis L.

Ranunculaceae

11 druhů původem z hor Střední Asie, Mongolska a přilehlé Sibiře

Adonis vernalis L. – hlaváček jarní

(syn. *Adonanthe vernalis* (L.) Spach, *Chrysocyathus vernalis* (L.) Holub)

Původ: větší část Evropy. V ČR domácí v teplých oblastech; chráněný zákonem 395/1992 Sb – ohrožený druh

Ekologie: stepní louky, výslunné travnaté stráně, kamenité stepi, světlé lesostepi a bory. Většinou na bazických podkladech od nížin po pahorkatiny (max. do 500 m n.m.); hemikryptofyt.

Adonis vernalis – přirozená lokalita výskytu – Mílovická stráň

Růstové a vzhledové charakteristiky: Vytrvalá, 10 až 50 cm vysoká bylina. Lodyhy vzpřímené, u bázi šupinaté, s věkem vytvářející bohaté trsy. Listy přisedlé, zpeřené, lístky čárkovité, do 1 mm široké. Na lodyze jen jeden květ, až 7 cm široký. Korunní lístky světle až zlatavě žluté v počtu 10 až 20, celokrajné, v horní části mělce zubaté, kalich 5četný. Plodem je nažka. Kvete v IV – V.

nažka

listy pouze lodyžní, 2-4 násobně zpeřené

šupinatá báze lodyhy

Pěstitelské vlastnosti a požadavky: na vhodných stanovištích vydrží léta a časem se rozrůstá do bohatých trsů. Vyžaduje lehčí, výživné, písčité a vápenité půdy na otevřeném, slunném stanovišti v teplých polohách. Při použití nutno počítat se skutečností, že listy od července začínají hnědnout, usychat až zcela zatáhnou. Proto je ho nutné ve výsadbách kombinovat s druhy, které svými listy překryjí nevzhledné trsy hlaváčku, jako jsou např. některé pozdě rašící trávy – *Pennisetum japonicum*, *Festuca valesiaca* nebo trvalky z podobných stanovišť – *Geranium sanguineum*, *Gaura lindheimeri*, *Origanum vulgare*, *Nepeta racemosa*, *Hylotelephium* a jiné.

Množení: semeny, která se sklízí krátce po dozrání a ihned se vysévají, nebo dělením trsů.

Použití v zahradní a krajinářské tvorbě: Tato divoce rostoucí trvalka je okrasná a cenná svou zářivě žlutou barvou květů brzy na jaře a velmi jemnou texturou svěže zelených listů. Je typickým zástupcem stanovištního prostoru „Freiflachen“ – Fr₁ – „Otevřené plochy“, blíže vymezeného prostorem Step – SH₁. Nachází uplatnění na

skalkách, v suchých zídkách, ve stepních partiích přírodě blízkého charakteru. Při skupinových výsadbách je vhodné ho sázet na spon 30 x 30 cm.

Jiné využití: Obsahuje kardioaktivní glykosidy, pro člověka jedovaté, nejvíce obsaženy v listech a stoncích. Otrava se projevuje zvracením, bolestmi žaludku, průjmem. Využití ve farmaceutickém průmyslu při výrobě

Adonis vernalis na skalce

Další druhy: *Adonis amurensis*,

Literatura a odkazy:

Adonis L. In Hejný, S. – Slavík, B. Květena ČSSR. Díl první. Praha: Academia 1988, str.471.

Sieber, J.: Die Sichtung der Stauden. Teil 1. Geschichte und Beetstauden. Bonn: Förderungsgesellschaft Gaertenbau. 1990.

